

Копцева Л.О.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри морського та митного права*

СУЧАСНИЙ СТАН ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В МИТНІЙ СПРАВІ

До проблем дослідження фінансового контролю в митній справі приверталася увага деякими ученими різних галузях права та економіки.

Зокрема, докторська дисертація О.Ю. Бакаєвої, присвячена правовому регулюванню фінансової діяльності митних органів РФ, в якій вченою обгрунтована концепція фінансової діяльності митних органів як сукупної частини фінансової діяльності держави та визначається як їх діяльність у процесі збору, розподілу та використанні фінансових ресурсів держави при здійсненні фіскальної та правоохоронної функції з метою формування дохідної частини бюджетної системи та співпраці розвитку зовнішньої торгівлі. Звернення О.Ю. Бакаєвої на порядок розрахунку митних платежів визвано його впливом на результативність фінансової діяльності держави в митній сфері, так як точне визначення їх розміру та подальше їх внесення у повному обсязі відображається на ступені формування дохідної частини федерального бюджету.

Розгляду теоретичних питань правових основ фінансової діяльності Державної митної служби України, присвячене дисертаційне дослідження Н.Л. Губерської. Пропонуючи переважно теоретичний аспект аналізу правових основ фінансової діяльності Державної митної служби України, автором співставляється вітчизняний та зарубіжний досвід і запропоновано певні шляхи удосконалення правового регулювання цієї сфери.

Дисертаційне дослідження Легкої О.В. «Державний фінансовий контроль в Україні (організаційно-правові засади)», присвячене комплексному дослідженню стану фінансових правовідносин в Україні, об'єктивної необхідності їх захисту, дослідження правових та організаційних основ діяльності контролюючих органів, їх взаємодії з правоохоронними органами, зокрема їх спеціальними підрозділами, виявлення недоліків цієї діяльності. Зокрема дослідницею детально розглядаються правові та організаційні основи здійснення фінансового контролю системою митних органів. Автор наводить ретроспективу створення та розвитку як митної справи, так і системи нормативно-правових актів, що визначають основні засади фінансового контролю в митній справі. На основі дослідження вітчизняної практики у сфері митного контролю фінансового характеру й з урахуванням виявлених найбільш поширених фінансових порушень з боку учасників зовнішньоекономічної діяльності у дисертаційному дослідженні автором виділені осно-

вні напрямки проведення такого контролю: контроль за розрахунками при поверненні ПДВ експортерам; контроль за правильністю визначення митної вартості; контроль за правильністю класифікації товарів; валютний контроль за здійсненням експортно-імпортних операцій.

Визначенню сутності, значення й необхідності фінансового контролю в митній справі. Характеру і масштабам впливу митної політики на фінансове забезпечення соціально-економічного розвитку країни, присвячене дисертаційне дослідження М.М. Каленського. Фінансовий контроль у митній справі розглядається автором як фі-

нансовий контроль у широкому розумінні – на макрорівні. У цьому аспекті фінансовий контроль визначається як діяльність органів державної влади з установа й дотримання правових норм у сфері зовнішньоекономічної діяльності, з визначення інструментів податкового й валютного регулювання зовнішньоекономічної діяльності з метою захисту національних інтересів; фінансовий контроль у вузькому розумінні – на мікрорівні. У цьому аспекті фінансовий контроль – це податковий та валютний контроль, що здійснюється митними органами під час переміщення товарів та інших цінностей через митний кордон України. Основними цілями фінансового контролю в митній справі є: сприяння зовнішній торгівлі, захист внутрішнього ринку, виявлення порушень митного законодавства та запобігання їм.

М.М. Каленський є представником економічної науки, який здійснив дослідження на рівні кандидатської дисертації із зазначеної проблеми, однак його мета, завдання та висновки визначено у площині вирішення основних завдань економічної науки.

Російською дослідницею Літвіною Ю.М. у своєму дослідженні, присвяченому проблемам правового регулювання та правозастосування фінансового контролю в області митної справи, зазначається, що фінансовий контроль в області митної справи являє собою регламентовану нормами права та здійснює з використання специфічних форм та методів діяльності уповноважених державою органів і організацій по перевірці законності своєчасності, точності, обґрунтованості та повноти потрапляння доходів у бюджет, що складаються в області митої справи, а також цільового та ефективного їх використання». Автором також запропонований ряд підстав для класифікації фінансового контролю в області митної справи по видам.

Праці зазначених учених торкалися лише площини тих завдань, які вони ставили перед собою, тобто лише частково. Особливу увагу привертало на необхідність більш детального її дослідження.

Проте, не применшуючи ролі й значущості досліджень зазначених учених, необхідно визнати відсутність комплексного дослідження організаційно-правових засад фінансового контролю в митній справі, що обумовлює недосконалість чинної системи фінансового контролю в цілому.

Важливість та актуальність розгляду фінансового контролю в митній справі збільшується у зв'язку із приведення норм українського митного законодавства до міжнародних митних норм, правил та стандартів у частині регулювання відносин, що виникають між митними органами і суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності.